
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Sanfilippo Balaguer, Lucia; Forcadell Drago, Xavier, dir. Dues maneres d'entendre l'aprenentatge de la lectoescriptura : grafo-motricitat i preescriptura. 2015. 63 pag. (847 Grau en Educació infantil)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/137939>

under the terms of the license

Treball de Fi de Grau

Universitat Autònoma de Barcelona

Dues maneres d'entendre l'aprenentatge de la lectoescriptura:

Grafo-motricitat i preescriptura.

Data de lliurament: 08/06/2015

Grau d'Educació Infantil

Autora: Lucia Sanfilippo Balaguer

Tutor: Xavier Forcadell

Departament de Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal.

ÍNDEX

0. Resum	3
1. Introducció i definició del projecte	4
2. Marc teòric	5
3. Objectius i hipòtesis	13
4. Disseny de la recerca	13
4.1. Població i mostra	13
4.2. Metodologia	14
4.3. Instrument d'obtenció de dades	15
4.4. Mètode d'anàlisi de les dades	15
4.5. Fases de la investigació	16
5. Anàlisi i interpretació de les dades	17
6. Discussió de resultats	18
7. Conclusions	19
8. Consideracions finals	21
9. Bibliografia	22
10. Annexos	24
Annex 1: Qüestionari enviat a les escoles	24
Annex 2: Respostes de les escoles	26
Annex 3: Taula per analitzar les dades	50
Annex 4: Anàlisi de les dades	50
Annex 5: Mitjana de cada escola i resultat final	63

RESUM

El present treball tracta sobre la grafo-motricitat i la preescriptura; les quals són dues metodologies, diferenciades i antagòniques entre elles, per adquirir l'aprenentatge de la lectoescriptura. La primera es centra en relacionar aquest aprenentatge amb el cos, en canvi, la segona planteja la lectoescriptura com un entrenament mecànic i de còpia sense tenir en compte si el cos està preparat per assolir-lo. Seguidament, s'ha descrit quin dels dos mètodes utilitzen la majoria d'escoles públiques de Barcelona. Per fer-ho s'ha enviat de forma telemàtica un qüestionari obert a una escola de cada districte. I finalment, s'han analitzat les dades mitjançant una graella conformada per tres variables, obtenint un resultat final on s'observa que la majoria d'escoles utilitzen el mètode de la preescriptura.

RESUMEN

El presente trabajo trata sobre la grafo-motricidad y la preescritura; éstas son dos metodologías, diferenciadas y antagónicas entre ellas, para adquirir el aprendizaje de la lectoescritura. La primera se centra en relacionar este aprendizaje con el cuerpo, en cambio, la segunda plantea la lectoescritura como un entrenamiento mecánico i de copia sin tener en cuenta si el cuerpo está preparado para asumirlo. Seguidamente, se ha descrito cuál de los dos métodos utilizan la mayoría de escuelas públicas de Barcelona. Para hacer-lo se ha enviado un cuestionario abierto a una escuela de cada distrito. I finalmente, se han analizado los datos a través una tabla conformada por tres variables, obteniendo un resultado final donde se observa que la mayoría de escuelas utilizan el método de la preescritura.

ABSTRACT

This work is about graphomotor skills method and prewriting method; which are two different and antagonist strategies to acquire literacy learning. The former focuses on relating this learning to the body, on the other way, the latter raises literacy as a mechanical, copying training, regardless if the body is ready to achieve it. Then we describe which of both methods is used by most public schools of Barcelona to acquire literacy. To do so, we sent an open electronical questionnaire to one school in each district. Finally, we analyze the data using a grid made up of three variables, obtaining a final result in which we observe that most schools use the prewriting method.

1. Introducció i definició del projecte.

Amb el meu Treball de Fi de Grau (TFG) pretenia en un primer moment aprofundir en l'àmbit de la "grafo-motricitat", investigant de quina manera les habilitats espai-temporals són incisives per al desenvolupament del grafisme en l'infant. I com aquest, consegüentment, repercuteix en l'adquisició de la lectoescriptura. Tanmateix, em vaig adonar que hi ha altres maneres d'entendre l'aprenentatge d'aquesta, així que, vaig considerar interessant no partir de la grafo-motricitat sinó explicar primerament dues de les visions que existeixen: "preescriptura" i "grafo-motricitat". D'aquesta manera, el primer objectiu que m'he plantejat és diferenciar les dues metodologies referents a l'aprenentatge de la lectoescriptura. Seguidament, amb el meu treball de camp pretenc descriure quin dels dos mètode utilitzen la majoria d'escoles públiques de Barcelona. Per fer-ho he realitzat un qüestionari obert a una escola de cada districte aconseguint una mitjana ponderada d'un 0'6; tenint en compte que he determinat el valor "0" a la metodologia de la "grafo-motricitat" i el valor "1" a la metodologia de la "preescriptura".

He triat aquest tema pel gran interès i curiositat que he tingut des que estudio Educació Infantil per l'adquisició de la lectoescriptura. Durant aquest temps, he pogut percebre que com a mestres d'Infantil hem de desenvolupar una tasca determinant en preparar als infants per a la futura adquisició d'aquestes habilitats. A més, després d'haver estat en algunes escoles realitzant les pràctiques curriculars he pogut percebre que, molt sovint, els professionals introdueixen als infants en la lectoescriptura sense observar si estant preparats ni realitzar un entrenament motriu previ. D'altra banda, considero que la temàtica de la grafo-motricitat és de gran rellevància i, al meu parer, necessita un impuls dins de l'estudi d'aquest àmbit de l'educació atorgant-l'hi la importància que es mereix.

A més, sobre aquesta metodologia concreta en sé molt poc, ja que al llarg de la meva formació acadèmica tant sols hem fet petites pinzellades d'aquesta. Així que, considero que realitzar aquest TFG em serà molt d'ajut pel meu futur professional com a mestra.

2. Marc teòric.

La lectoescriptura és un aprenentatge clau per aconseguir un ple desenvolupament personal i social dins la societat contemporània. Aquesta es dur a terme des de fa generacions i correspon a l'adquisició de l'escriptura i la lectura, les quals estan estretament lligades entre elles. Saber llegir i escriure és una eina bàsica per poder desenvolupar-se dins la nostra societat, ja que de forma habitual fem ús del codi escrit per comunicar-nos i realitzar tasques durant la nostra vida diària. Aquest aprenentatge s'ensenya a les escoles des de ben petits i s'emmarca, en el cas de Catalunya, dins del Projecte Lingüístic de Centre (PLC) de cada escola. El PLC, que forma part del Projecte Educatiu de Centre (PEC), és un document que tenen els centres educatius i que està format per un recull de propostes de l'escola per a l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües.

En aquest sentit, dins el marc jurídic, l'article 3.2 de la Constitució Espanyola (1978) assenyala el següent: "Las demás lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas de acuerdo con sus Estatutos". Així que, dins l'Estatut de Catalunya (2006) podem trobar els següents articles referents a les llengües d'ús en l'àmbit educatiu:

La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal és la llengua d'ús normal de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. (article 6.2)

Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudi. (article 35.2)

D'aquesta manera, dins del sistema educatiu de Catalunya, la funció principal del PLC, com assenyala Junyent et al. (2007) en el seu estudi, és "garantir el

dret de tots els infants que viuen a Catalunya de poder fer servir el català i el castellà per a finalitats múltiples, de manera oral i escrita”(p. 15). Aquest fet propicia que tots els individus tinguin en un futur igualtat d'oportunitats: en l'àmbit laboral, administratiu, d'estudis, entre d'altres. A més, a part del català i el castellà, la majoria d'escoles en el seu PLC inclouen l'aprenentatge de l'anglès i/o el francès; donant una visió més àmplia de les llengües.

Actualment, vivim en una societat de canvi, formada per persones amb orígens i llengües molt diferents entre elles. Així que, el PLC ha de ser un projecte flexible adaptant-se a cada entorn i a cada moment; ja que depenent de la ubicació on es trobi l'escola tindrà més o menys immigració (Junyent et al., 2007). En aquest sentit, hi ha projectes que al tenir molts alumnes d'origen immigrant han hagut d'adaptar-lo elaborant propostes concretes per aquests infants. I realitzen determinades activitats amb els seus alumnes amb l'objectiu de reflectir les altres llengües amb les que convivim. En cap moment perquè les aprenguin sinó perquè siguin conscients de la seva existència, fent sentir, d'aquesta manera, als infants que tenen aquestes llengües com a materns més inclosos en el procés educatiu d'aquell centre.

Al llarg dels anys la visió referent a l'adquisició de la lectoescriptura s'ha anat modificant. Estrada & Dolores (2003) assenyalen que podríem classificar les múltiples visions d'aquesta en dos eixos diferenciats i antagònics: la “preescriptura” i la “grafo-motricitat”.

La preescriptura va sorgir a partir dels principis que definien la psicologia i el llenguatge dels segles XIII i XIX. Aquest mètode, com assenyala De Mause (1982) parteix de la base que la ment dels infants està buida i que entren un llenguatge imperfecte i incorrecte. La preescriptura es basa en la repetició i la copia, és a dir, aquest mètode entrena als infants de forma mecànica a copiar i repetir les grafies tantes vegades com calgui per tal que reproduïxin la grafia exacte. En aquest sentit, no es dona una funcionalitat a l'aprenentatge ni es propicia la personalitat de cada infant en la seva grafia.

La grafo-motricitat és un mètode que veu l'adquisició de la lectoescriptura com un procés grafo-motor, és a dir, sosté que l'acte gràfic és un procés motriu mitjançant el qual el cos hi té un paper clau. La grafo-motricitat és una

disciplina científica que neix en el marc de la lingüística -ciència del llenguatge del segle XX- i és entesa com la psicomotricitat aplicada a l'acte d'escriure (Estrada & Dolores, 2003). El domini d'aquesta és anterior al procés de l'escriptura. Com diu Álviz (2012) “no hay grafo-motricidad sin psicomotricidad, pero sí hay psicomotricidad sin grafo-motricidad” (p. 49). Per arribar a escriure amb la mà s'ha d'escriure abans amb tot el cos i a poc a poc arribar a la mà, però tant sols quan l'infant està preparat des d'un punt de vista motriu.

Un fet diferencial entre la grafo-motricitat i la preescriptura és que la darrera parteix de les unitats gràfiques anomenades “grafies”, les quals provenen del llenguatge adult. En canvi la grafo-motricitat parteix dels “grafismes”, les unitats gràfiques que conformen el codi del llenguatge infantil i que apareixen en els infants de forma espontània des dels 18-24 mesos (Estrada & Dolores, 2003). D'aquesta manera, la grafo-motricitat parteix dels “grafismes” generats pels infants per transformar-los en “grafies”.

Antigament, la lectoescriptura estava completament basada amb el mètode de la “preescriptura”, ja que en aquell moment l'educació era concebuda com una “transmissió de coneixements”; és a dir, es considerava que l'infant tenia la ment buida i no tenia cap aportació a fer, simplement havia de rebre informació (Estrada & Dolores, 2003). La majoria d'activitats que es proposaven eren de còpia, entrenament mecànic, memorització, entre d'altres. A mesura que han anat avançant els anys la visió envers l'educació ha anat canviant, donant cada cop més protagonisme a l'infant. En aquest sentit, progressivament, hi ha més escoles que treballen partint del mètode “socio-constructivista”, el qual veu l'infant com un ésser actiu, amb unes experiències prèvies i concep l'aprenentatge plantejant l'aprenent com a protagonista, en el qual ell mateix i amb l'ajuda dels altres va construint els seus propis coneixements. D'aquesta manera, aquest canvi de perspectiva també afecta a la percepció de l'aprenentatge de la lectoescriptura, el qual es comença a entendre des d'una visió més grafo-motora donant rellevància al cos i al fet de respectar el procés evolutiu de cada infant. A més, en el cas que l'aprenentatge de la lectoescriptura parteixi dels “grafismes” -les unitats gràfiques que conformen el codi del llenguatge infantil- s'està sobreentenenent que el nen o nena no té la

ment buida com es sostenia amb la visió de “transmissió de coneixements” sinó que té tot un bagatge i personalitat gràfica a aportar (Estrada & Dolores, 2003).

Una de les pedagogues que va innovar i replantejar el mètode de “transmissió de coneixements” implantat en aquell moment, va ser Maria Montessori. Una de les coses que assenyalava i que també és present en la metodologia de la grafo-motricitat era que no s'havia de forçar a l'infant a aprendre a escriure i llegir; seria ell que quan tingués motivació i interès en voldria aprendre, sempre i quan, es propiciessin els materials i els estímuls necessaris per tal que això succeís. A més, Maria Montessori també dóna especial rellevància a la “mà”, assenyalant que aquesta ha d'estar preparada per agafar el llapis i fer la força determinada que s'empra per realitzar el moviment d'escriure (Montessori, 1987).

Amb referència a la grafo-motricitat, Álviz (2012) sosté que està formada per tres components bàsics: els components gràfics, els dinàmics i els qualitius. Els primers estan formats per la grafia de la línia recta i la línia corba; la seva combinació forma tots els “grafismes” i totes les lletres i números de l'alfabet. En els components dinàmics hi trobem els desplaçaments i moviments que poden efectuar-se amb els components gràfics: direcció, sentit, simetries, enllaçament, entre d'altres. I per últim, els components qualitius, formats per la repetició, l'estil, la creativitat, la rapidesa, entre d'altres. Aquests darrers conformen la fase de “perfeccionament” de la grafo-motricitat.

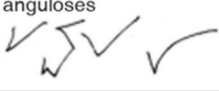

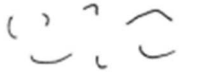

El grafisme i més endavant l'escriptura succeeixen en un temps i un espai concrets, d'aquesta manera l'infant fins que no tingui adquirides les nocions d'espai i temps no està capacitat des d'un punt de vista motriu a desenvolupar l'acte d'escriure amb la mà (Calmy, 1976). Primer ha d'experimentar el grafisme amb tot el cos per a poc a poc experimentar-lo tant sols amb la mà. Així doncs, pels autors que defensen aquesta visió, fins que l'infant no tingui adquirida la lateralitat no hauria d'iniciar-se en l'escriptura. En aquest sentit, és important que l'infant realitzi activitats d'orientació espai-temporals i de lateralització com dalt-baix, esquerra-dreta, dins-fora, lluny-prop, etc.; ja que aquests conceptes es troben estretament relacionats amb la posició de les grafies.

Segons Bernson (1962), l'infant fins als cinc anys d'edat es desenvolupa dins del grafisme seguint les tres etapes següents: l'estadi gràfic vegetatiu psicomotor, el representatiu i el comunicatiu-social. En el primer estadi l'infant experimenta plaer per la simple exploració del moviment. En el segon, l'infant expressa en el paper les sensacions viscudes o entitats rellevants per la seva vida i supervivència afectiva. I per últim, en l'estadi comunicatiu-social és on l'infant, amb l'estimulació de l'adult, vol escriure.

Tanmateix, Calmy (1976) en un dels seus estudis va detallar amb més profunditat el procés del grafisme classificant-lo en tres nivells: el motor, el perceptiu i el de la representació. El primer nivell s'inicia amb els primers gargots, els quals són produccions espontànies dels infants. En el nivell perceptiu és quan l'infant deixa de preocupar-se del seu gest i comença a fixar-se en el seu traç, és a dir, en el resultat del seu gest. En aquest nivell, l'infant comença a tenir un control oculo-manual; aquest s'accentua amb el desenvolupament del múscul flexor del dit polze. Al voltant dels 3-4 anys l'infant ja posseeix tot l'alfabet gràfic espontani que li permet dur a terme qualsevol traç. I per últim el nivell de la representació, que s'assoleix quan l'infant verbalitza les seves produccions gràfiques. En aquest nivell s'adquireix el concepte d'ideograma, una idea representada al paper (un sol, una casa, una flor...). És un moment en el qual l'infant diferencia entre un dibuix figuratiu i un signe gràfic. Com esmenta Lurçat (1980) l'ideograma expressa l'accés al símbol i manifesta el poder que té l'infant per inventar-se signes gràfics. En aquest sentit, deixar que els nens i nenes s'expressin gràficament i oralment afavoreix el desenvolupament del grafisme.

Segons Estrada & Dolores (2003) l'evolució de les produccions gràfiques dels infants es pot descriure de la següent manera (figura 1).

Figura 1. L'evolució del grafisme.

1) Gargots 	9) Ondulacions relaxades o sense tancament
2) Traços inclinats 	10) Sanefes angulars
3) Traços verticals 	11) Traços mixtos: tensorelaxats o ones angle
4) Figures obertes angulosos 	12) Gargots orientats amb direccionalitat: arabescos, nusos i cordes
5) Figures obertes desinhibides 	13) Enllaços simples: un canvi de sentit
6) Rodones 	14) Enllaços simples rítmics
7) Traços horitzontals 	15) Enllaços complexos: diversos canvis de sentit
8) Ondulacions amb tancament inhibít o tens 	16) Figures tancades

El grafisme té dues funcions, una relacionada amb la imatge i una altra relacionada amb el signe. Quan la forma a realitzar es converteix en un objectiu en sí mateixa, és quan s'inicia la diferenciació entre el dibuix i l'escriptura. En un primer moment, aquesta última sorgeix com un traç que completa el dibuix. L'infant haurà de superar diverses etapes fins a utilitzar l'escriptura de forma autònoma; per començar, aquesta s'haurà de separar del dibuix en el qual tan sols és un complement (Lurçat, 1980).

Un fet important a assolir per tal de desenvolupar l'acte d'escriure és la trajectòria. Però per arribar-hi primer s'ha d'adquirir el moviment, seguidament la forma i per últim la trajectòria. A més, per assimilar-la adequadament, l'infant ha de reproduir el sentit del recorregut, és a dir, ha d'associar els aspectes cinètics i estàtics del model (Lurçat, 1980).

Estrada & Dolores (2003) assenyalen que al llarg del procés de la grafo-motricitat hi ha dos elements a tenir molt en compte: el suport i la posició. Aquests van lligats entre ells, ja que depenen de quin suport utilitzi l'infant i en

quina posició estigui col·locat realitzarà un tipus de grafisme o un altre. Les autores diferencien tres tipus de suports i posicions:

- Suport horitzontal – posició estès a terra.
- Suport vertical – posició dempeus.
- Suport horitzontal – posició assegut damunt la taula.

En el primer cas, l'infant es troba en un procés de maduració corporal global, és a dir, escriu amb tot el cos. D'aquesta manera, aquest suport i aquesta posició propicia que l'infant experimenti la vivència del cos com una globalitat. Un exemple és col·locar un paper d'embalar de grans dimensions al terra per tal que ells puguin omplir-lo amb els seus traços.

En el segon cas, l'infant es troba en un moment en que està capacitada per inhibir-se des d'un punt de vista grafo-motriu. D'aquesta manera es pot anar reduint progressivament les dimensions del suport, començant amb paper d'embalar i acabant amb cartolines de mida més petita. A més, al ser un suport paral·lel a la posició de l'infant li facilita l'assimilació del camp de referències. En el tercer i darrer cas, l'infant, a l'haver passat per les diverses fases anteriors, ja té la maduració de l'esquema corporal i està preparat per poder estar assegut. I a poc a poc, va adquirint més destresa i coordinació.

A més dels dos elements claus acabats d'esmentar -suport i posició- Estrada & Dolores (2003) també donen importància als instruments a emprar. Aquests, que són incisiu dins del procés de la maduració grafo-motriu, són elements de l'entorn que ajuden a aconseguir el grafisme. Els instruments es divideixen en dos apartats: els instruments naturals i els artificials.

Amb relació als instruments naturals, que formen part del propi cos de l'infant, és aconsellable seguir l'ordre següent en el moment d'utilitzar-los: les mans, els dits i els peus.

En canvi, amb relació als instruments artificials, com assenyalen Estrada & Dolores (2003) és aconsellable seguir l'ordre següent:

- Instruments que són la prolongació de la mà de l'infant on la premsió només pot ser palmar: esponges, cotons.
- Instruments que exigeixen una premsió radio-palmar: brotxes, pinzells.

- Instruments que exigeixen una prensió digital: guix, tampons.
- Instruments que treballen la prensió tri-digital, dels dits índex, polze i el dit del mig: punxons, tisores.
- Instruments que exigeixen la prensió de pinça digital: ceres toves, ceres dures, retoladors, llapis tou.

En resum, aquest treball parteix del concepte de la “lectoescriptura”, introduint aquesta mitjançant el Projecte Lingüístic de Centre. La descripció de la lectoescriptura s’ha centrat fonamentalment en la grafo-motricitat, però també tenint en compte altres visions com la preescriptura. Per la majoria d’autors esmentats al llarg del marc teòric les habilitats espai-temporals són necessàries per adquirir la lectoescriptura. Alguns d’ells ens han parlat de diverses fases que segueix l’infant durant el procés del grafisme i sostenen que és important respectar la fase en la qual es troba cada infant sense forçar-lo abans d’hora. Tanmateix, sovint s’inicia prematurament als infants en la lectoescriptura; molts d’ells es troben encara en l’etapa perceptiva i estan encara lluny d’arribar a la representativa i tot i això se’ls inicia en el procés d’escriure (Álviz, 2012).

3. Objectius i hipòtesis.

Objectius.

- Diferenciar les dues metodologies referents a l'aprenentatge de la lectoescriptura: "grafo-motricitat" i "preescriptura".
- Descriure quin mètode utilitzen la majoria d'escoles públiques de Barcelona per adquirir la lectoescriptura.

Hipòtesi.

Després de la meva experiència amb els pràcticums realitzats al llarg de la carrera, considero que:

"La majoria d'escoles públiques de Barcelona utilitzen el mètode de la preescriptura per adquirir la lectoescriptura. Per tant, veuen l'adquisició d'aquest aprenentatge com un entrenament mecànic basat en la còpia".

4. Disseny de la recerca

4.1. Població i Mostra

La població de la meva recerca està formada per totes les escoles públiques de Barcelona, concretament pel segon cicle d'educació infantil (3-6 anys) i pel primer cicle d'educació primària (6-8 anys). M'he centrat sobretot en els/les caps d'estudis d'aquests cicles o els/les directors/es de les escoles, ja que volia una resposta global i general de l'actuació i ideari de centre respecte a l'ensenyament de la lectoescriptura. D'altra banda, eren les persones que tenien més disponibilitat per respondre els qüestionaris, els quals explicaré en l'apartat d'"instrument d'obtenció de dades".

La mostra triada correspon a una mostra representativa de la població i el criteri que he emprat, dins dels múltiples possibles, ha estat triar una escola de cada districte. Amb aquesta tria he volgut englobar el màxim de territori possible i no caure en l'error de triar moltes escoles d'un mateix districte i en canvi d'altres districtes no triar-ne cap. Amb això, el que vull aconseguir és donar una visió el més objectiva possible per obtenir uns resultats representatius.

4.2. Metodologia

Per elaborar el meu treball segueixo el mètode hipotètic-deductiu emmarcat dins del paradigma qualitatiu. Aquest mètode parteix d'una hipòtesi inicial, la qual posteriorment es pretén comprovar. I amb les dades que s'obtenen al llarg del procés es realitza una interpretació d'aquestes.

En el meu cas, la hipòtesi que m'he plantejat abans d'iniciar el meu treball de camp és la següent: "La majoria d'escoles públiques de Barcelona utilitzen el mètode de la preescriptura per adquirir la lectoescriptura. Per tant, veuen l'adquisició d'aquest aprenentatge com un entrenament mecànic basat en la còpia".

Aquesta està basada amb l'experiència personal que he tingut amb les pràctiques realitzades al llarg de la carrera. I també està lligada amb el que assenyala Álviz (2012) en el seu estudi, ja que considera que s'inicia prematurament als infants en la lectoescriptura; molts d'ells es troben encara en l'etapa perceptiva i estan encara lluny d'arribar a la representativa i tot i això se'ls inicia en el procés d'escriure.

Així doncs, seguint el mètode esmentant, pretenc comprovar la hipòtesi plantejada mitjançant l'obtenció de dades sobre el procés que empren la majoria d'escoles públiques de Barcelona per adquirir la lectoescriptura. Aquestes dades les obtindré amb els qüestionaris oberts realitzats a la mostra representativa de la població triada. Aquests presenten les mateixes preguntes per a totes les escoles, per tal d'obtenir unes dades fiables i comparables. Per analitzar i descriure les dades utilitzaré una taula amb uns ítems determinats per dur a terme una descripció i un anàlisi objectiu, clar i concís.

Per acabar, com he comentat a l'inici d'aquest apartat, tinc intenció d'interpretar els resultats que hauré analitzat i descrit anteriorment.

4.3. Instrument d'obtenció de dades.

L'instrument d'obtenció de dades que he utilitzat és un qüestionari obert format per deu preguntes (annex 1). S'han formulat les mateixes preguntes a totes les escoles per tal d'obtenir unes dades més fàcilment comparables. El qüestionari ha estat enviat telemàticament a les deu escoles que han volgut participar de la recerca. He utilitzat aquest instrument ja que no disposava del temps per poder anar a cada escola i realitzar una entrevista i/o una observació presencial. Així doncs, he considerat que per enviar-ho de forma telemàtica la millor opció era realitzar un qüestionari d'aquest tipus i no una enquesta tancada, ja que amb l'enquesta hauria estat més possible condicionar les respostes.

4.4. Mètode d'anàlisi de les dades.

Per analitzar les dades he elaborat una taula (annex 3) dividida en dos apartats, anomenats "grafo-motricitat" i "preescriptura", i formada per tres variables: objectiu, activitats i procés. L'"objectiu" representa la finalitat que té l'escola amb les activitats que realitza, és a dir, l'edat en que pretén que els infants hagin adquirit la lectoescriptura; la variable "activitats" fa referència a les activitats i propostes que planteja l'escola al llarg del procés; i per últim, la tercera variable té a veure amb els passos i/o etapes que segueix el centre i la manera en que entén aquest procés. Per cada qüestionari he omplert una taula i depenent del què ha comentat l'escola referent a cada variable he classificat la informació en un dels dos apartats acabats d'esmentar.

Un cop he omplert totes les taules he prosseguit a realitzar una mitjana ponderada per cada escola per poder després fer una mitjana amb les deu escoles triades. Per dur-ho a terme he determinat el valor "0" a la metodologia referent a la grafo-motricitat i el valor "1" a la referent a la preescriptura. D'aquesta manera, cada variable tenia un valor diferent en cada cas.

4.5. Fases de la investigació.

- Tria del tema: Grafo-motricitat.
- Cerca de bibliografia, adonant-me que el tema hauria de partir de la lectoescriptura. Diferenciant, d'aquesta manera, dos dels mètodes que hi podem trobar: "grafo-motricitat" i "preescriptura".
- Lectura de la bibliografia trobada.
- Elaboració de resums amb les idees clau de les lectures llegides.
- Interès per descriure quin mètode utilitzen la majoria d'escoles públiques de Barcelona per adquirir la lectoescriptura.
- Marcar objectius i hipòtesi del treball.
- Decidir metodologia a emprar.
- Determinar població i mostra de la meva recerca.
- Elaborar el qüestionari per enviar a les escoles.
- Contactar amb diverses escoles fins que he aconseguit que deu escoles (una de cada districte) accedís a respondre'm el qüestionari.
- Pensar una manera per analitzar els qüestionaris.
- Utilitzar la taula amb les tres variables per analitzar els qüestionaris.
- Realitzar una mitjana ponderada de cada escola i una de totes les escoles en general.
- Descriure i interpretar les dades.
- Discussió dels resultats
- Elaborar les conclusions.
- Fer les consideracions finals.
- Realitzar la introducció.
- Fer el resum en les tres llengües: català, castellà i anglès.
- Revisar tot el treball.

5. Anàlisi i interpretació de les dades.

Per analitzar els qüestionaris, com he explicat anteriorment, he establert tres variables: objectiu, activitats i procés. A aquestes els hi he assignat el valor “0” si s'emmarcaven dins del mètode de la “grafo-motricitat” i el valor “1” en el cas de la metodologia de la “preescriptura”.

A la taula 1 es pot observar com quasi totes les escoles es decanten de forma clara per un dels dos mètodes. A excepció de l'escola ubicada al districte d'Horta-Guinardó i l'escola situada a l'Eixample. Com es pot veure en l'annex 4, la primera, es decanta majoritàriament pel mètode de la preescriptura però realitza també activitats relacionades amb la grafo-motricitat, ja que fa activitats de grafisme i de percepció espacial. Referent a la segona escola, treballa sobretot seguint el mètode de la grafo-motricitat, tanmateix en el cas de les activitats també en realitza algunes amb les quals treballa aspectes de la preescriptura, ja que des de P3 familiaritzen als infants amb el codi de la llengua partint de les “grafies”, les quals provenen del llenguatge adult.

Taula 1. Resultats de grafo-motricitat i preescriptura segons les tres variables en cada escola.

	ESCOLA 1	ESCOLA 2	ESCOLA 3	ESCOLA 4	ESCOLA 5	ESCOLA 6	ESCOLA 7	ESCOLA 8	ESCOLA 9	ESCOLA 10
Objectiu	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1
Activitats	0,5	0	0	0,5	1	1	1	1	0	1
Procés	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1
RESULTAT	0,83	0	0	0,17	1	1	1	1	0	1
RESULTAT FINAL	0,6									

Amb relació als resultats finals -representats tant a la taula 1 com a l'annex 5- de les deu escoles analitzades, cinc d'elles es decanten de forma clara pel mètode de la preescriptura i tres pel mètode de la grafo-motricitat. De les dues restants, que estan situades al districte d'Horta-Guinradó i al de l'Eixample, a la primera s'hi observa en gran majoria el mètode de la preescriptura amb una mitjana ponderada d'un 0'83; en canvi, la segona es decanta pel mètode de la grafo-motricitat amb una mitjana d'un 0'17.

Finalment, la mitjana ponderada obtinguda de les deu escoles analitzades és d'un 0'6.

6. Discussió de resultats.

Després d'analitzar i descriure les dades, obtenint una mitjana ponderada d'un 0'6, puc dir, tot i que és una majoria moderada, que la majoria d'escoles d'entre la mostra triada, utilitzen el mètode de la preescriptura per adquirir la lectoescriptura. En aquest sentit, la majoria d'activitats que realitzen són activitats que parteixen de les "grafies", les quals formen part del llenguatge adult. Habitualment no segueixen unes fases determinades i inicien els infants en l'aprenentatge de la lectoescriptura molt prematurament, sense treballar prèviament el grafisme infantil ni deixar que les etapes d'aquest evolucionin i segueixin el seu curs. A més, la majoria d'escoles consideren que els nens i les nenes quan arriben a P5 quasi tots saben llegir i escriure, per tant, tot i que potser no ho plantegin com un objectiu de forma directa, indirectament s'intentarà i es pretendrà que a primer de primària arribin ja tenint adquirides aquestes nocions. D'aquesta manera, la majoria d'elles no estableixen una relació entre el cos i l'aprenentatge de la lectoescriptura i no fan esment a la rellevància de provar les diferents posicions i suports abans d'arribar a escriure assegut en una cadira amb el suport d'una taula.

7. Conclusions

Amb el meu treball de camp i l'anàlisi de les dades obtingudes, he pogut observar com la hipòtesi que m'havia plantejat abans d'iniciar la recerca s'ha complert; aquesta era la següent: "La majoria d'escoles públiques de Barcelona utilitzen el mètode de la preescriptura per adquirir la lectoescriptura. Per tant, veuen l'adquisició d'aquest aprenentatge com un entrenament mecànic basat en la còpia". Tanmateix la mitjana que he obtingut és una majoria moderada.

A partir dels qüestionaris (annex 2), es pot observar com molts dels centres analitzats proposen als infants activitats per treballar la "grafia", plantejant l'aprenentatge de la lectoescriptura com un entrenament mecànic i de còpia. D'aquesta manera, no mostren als infants una funcionalitat de l'aprenentatge per tal que ells per si sols tinguin ganes d'assolir-lo. Tampoc deixen l'espai perquè ells mateixos experimentin amb els seus "grafismes" i no fan un treball previ per adquirir les habilitats espai-temporals. Algunes de les escoles que conformen la mostra presentada anteriorment comenten que no es basen en una metodologia concreta, tot i que els resultats mostrin el contrari, sinó que intenten agafar el que consideren millor de cada una per poder-ho implementar en el seu centre.

He de dir que m'ha sorprès molt el resultat ja que m'esperava una majoria més elevada respecte a la preescriptura. Tot i això, considero que per una futura investigació més àmplia hauria d'augmentar el nombre d'escoles per districte per obtenir unes dades més representatives. A més, he tingut moltes dificultats a l'hora d'analitzar els qüestionaris, ja que no tenia la persona davant per demanar que m'expliqués més concretament cada apartat. D'aquesta manera, la meva interpretació de les respostes presenta certa subjectivitat i podria ser motiu de discussió acadèmica. Així que, per una futura recerca sobre la temàtica realitzaria unes entrevistes presencials. Aquestes les faria, no només a una persona del centre, sinó que m'agradaria que participessin la majoria de mestres del segon cicle d'educació infantil i del primer cicle de primària; obtenint, d'aquesta manera, unes respostes més fiables. A més, dedicaria un temps a realitzar observacions presencials a les aules d'infantil i de primària de les escoles que conformin la meva mostra.

S'ha de dir, que he tingut molts entrebancs per convèncer als centres que em responguessin el qüestionari. Alguns d'ells han assentit quan els hi he comentat que no posaria el nom de l'escola; així que, finalment vaig decidir que no sortís el nom de cap centre, per això simplement he posat el nom del districte al qual correspon cadascuna.

Observant les respostes dels qüestionaris (annex 2) es pot veure com moltes de les escoles tenen ganes i consideren que implementen una manera de fer que respecta el procés de cada infant. I, tot i que algunes d'elles després realitzin activitats i propostes en les quals no tenen en compte l'acabat d'esmentar, tenir el pensament i la mentalitat de respectar el desenvolupament maduratiu de cada nen i nena ja és quelcom rellevant i és un primer pas per evolucionar. Actualment, estem en un moment de canvi, hi ha moltes visons i maneres de fer diferents envers l'educació. En aquest sentit, encara queda molt camí per avançar ja que mai deixem d'aprendre noves maneres d'entendre el què ens envolta. Així doncs, l'educació és quelcom que va canviant i és important que mai ho deixi de fer, sense que en cap moment existeixi una única veritat o manera de percebre l'ensenyament - aprenentatge.

8. Consideracions finals

Amb l'elaboració del meu TFG he adquirit i desenvolupat diverses competències les quals esmentaré a continuació. Per començar, al llarg de tot el treball he hagut de tenir una actitud flexible respecte els canvis que he hagut d'anar fent; ja que el què tenia en ment en un principi de com realitzar el treball ho he anat modificat i m'he hagut d'adaptar. A més, gràcies als punts d'autoavaluació que ens ha facilitat el nostre tutor, he pogut auto avaluar-me al llarg del procés; intentant adonar-me del què havia de canviar i millorar.

Mitjançant la recerca bibliogràfica que he executat prèviament, he desenvolupat maneres i recursos per tal de seleccionar aquella que era més adient per la meua temàtica concreta. I, a partir d'aquella seleccionada he adquirit nous coneixements, sobretot en l'àmbit de la grafo-motricitat. A més, aquesta és una temàtica que no hem treballat gaire al llarg de la carrera; tant sols ens varen fer petites pinzellades amb l'assignatura de "psicomotricitat" realitzada el primer semestre del quart curs. Gràcies a la present investigació he pogut entrar en consciència de la gran relació que s'estableix entre l'adquisició de la lectoescriptura i el cos. Antigament, es creia que el cos i el cap eren dues coses diferents, tanmateix estan estretament lligats. En aquest sentit, relacionant-ho també amb altres àmbits de coneixement, és utilitzant el cos, és a dir, "fent" quan l'infant aprèn i no assegut en una cadira escoltant el/la mestre/a. Tot això acabat d'esmentar està totalment vinculat amb la visió "socio-constructivista" comentada en el "marc teòric". Aquesta planteja l'infant com a protagonista, sent ell que mitjançant la seva acció i la relació que estableix amb l'altre construeix els seus propis coneixements.

Finalment, amb els qüestionaris realitzats a les escoles he pogut conèixer diverses maneres de fer respecte a l'aprenentatge de la lectoescriptura. Adonant-me que no hi ha una única manera ni una "poció màgica" per tal que els infants adquireixin aquest aprenentatge. El més important és mantenir la ment ben oberta per ser capaç, com a mestre/a, de mai deixar de provar noves maneres de fer, d'aprendre i d'ensenyar; ja que, a més, cada grup serà diferent i tindrà uns interessos, motivacions i experiències prèvies determinades.

BIBLIOGRAFIA

Referències bibliogràfiques

Álviz González, L. (2012). La grafomotricidad en Educación Infantil. *Revista Arista Digital*, 16, 48-54.

Bernson, M. (1962). *Del garabato al dibujo*. Buenos Aires: Kapelusz.

Calmy, G.(1976). *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Martínez y Núñez.

Constitució Espanyola (1978).

De Mause, LI. (1982). *Historia de la infancia*. Madrid: Alianza Universidad.

Estatut de Catalunya (2006).

Junyent, C. (coord.), Balcells J., Garcia I., Manyans P., Noguerol A., Solé D. & Unamuno V. (2007). *Conclusions de la comissió Projecte lingüístic de centre. Per un projecte lingüístic per a l'escola catalana del segle XXI*. 15-29.

Lurçat, L. (1980). *Pintar, dibujar, escribir y pensar*. Madrid: Cincel-Kapeluzz.

Montessori, M. (1987). *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial.

Rius Estrada, MD. & Dolores, M. (2003). Educación de la grafomotricidad: un proceso natural. *Enciclopedia de Educación Infantil*, 1-35.

Bibliografia consultada

Buisan, C. (1996). *Diagnóstico y predicción de la adquisición del grafismo*. Barcelona: Cedecs.

Garcia, M. (2013). El grafisme a parvulari. *Educat, Revista de Psicopedagogia*, 9, 13-19.

Icart, M.T., Pulpón, A. M. (coords.) (2012). *Cómo elaborar y presentar un proyecto de investigació, una tesina y una tesis*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.

Institut Obert de Catalunya. *La Grafomotricitat. Desenvolupament cognitiu i motor*. [Recurs en línia]. Disponible a:

http://ioc.xtec.cat/materials/FP/Materials/1752_EDI/EDI_1752_M06/web/html/WebContent/u2/a3/continguts.html

Lurçat, L. (1979). *El niño y el espacio. La función del cuerpo*. México: Fondo de cultura económica. Biblioteca de psicología y psicoanálisis.

Molins, V. & Pardina, M. (2004). Fem del grafisme un treball creatiu. *Guix d'Infantil*, 21, 36-38.

Pinol-Douriez, M. (1979). *La construcción del espacio en el niño. El desarrollo semiótico del esquema corporal*. Madrid: Pablo del Rio. Aprendizaje.

Pintado, J. (2009). Automatismes en l'adquisició de la lectura a l'educació infantil. *Revista Electrònica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, 1, 69-90.

Zayas Agüero, P.M.:(2010) *El rombo de las investigaciones de las ciencias sociales*, Edició electrònica gratuïta. Text complet a: www.eumed.net/libros/2010e/822/

ANNEXOS

ANNEX 1: Qüestionari enviat a les escoles.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA:

NOM DE L'ESCOLA:

NOM DE LA PERSONA ENTREVISTADA:

CÀRREC QUE DESENVOLUPA EN EL CENTRE:

Aquest qüestionari pretén adquirir una informació qualificada i veraç sobre la metodologia que utilitza aquest centre per iniciar els infants en la lectoescriptura. Seria de gran ajuda que les respostes que realitzi a continuació les contesti des del punt de vista del centre i no des d'un punt de vista personal. De la mateixa manera, agrairia que les respostes fossin sinceres per tal d'obtenir uns resultats veraços i representatius.

PREGUNTES (relacionades amb la metodologia que es segueix en aquest centre):

1. Què entén aquest centre educatiu per "adquisició de la lectoescriptura"?
2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?
3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?
4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?
5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?
6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?
7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?
9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura?
10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

ANNEX 2: Respostes de les escoles.**DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Horta-Guinardó.****CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Directora.**

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

Tots aquells aprenentatges que hi tenen alguna cosa a veure, no només la discriminació visual i auditiva sinó també les aptituds cognitives d'atenció, memòria, percepció espacial. Així com el grafisme.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

Qualsevol contacte amb “paraules”, no només el text és per tant ja a P-3 que els alumnes s'inicien i treballen el seu nom i tenen rètols, etiquetes, etc

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

No hi ha un moment determinat i per tant es fa de manera que ells van introduïnt-se molt al seu ritme. El traç i el grafisme a infantil es treballa molt, la Plàstica es treballa molt per exemple.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

Treballem molt el nom de cada nen, a partir de jugar amb cartronets dels seus noms es van coneixent grafies, se'ls posa sons, tenen un llibre amb les lletres inicials dels seus noms i les fotos dels nens que tenen la lletra .... Es fan murals de les lletres i busquem dibuixos que hi comencen igual. Ells passen llista, ...

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Atenció memòria, consciència fonològica, grafisme... es treballa però en paral·lel, és a dir hi ha aquest tipus d'activitat també quan ja s'ha iniciat aquest procés.

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Posar nom a les feines, passar llista, jocs amb els noms dels companys, posar la data a les feines, dues tardes a la setmana treballem en ambients d'aprenentatge de lliure circulació i un d'ells és el de comunicació, s'envien missatges entre ells, fan notes per a la família, hi ha una biblioteca a l'aula...

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Parlem amb la psicopedagoga de l'EAP i es fa una valoració.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Sí, a finals de P-5 quasi tots saben llegir i escriure, si més no saben en què consisteix, tot i que és a 1r quan es va consolidant, això no vol dir que alguns a p-4 no ho facin.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

Sempre que es veiés el benefici del canvi.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Gràcia.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Cap d'estudis.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

És un procés d'aprenentatge gradual i que sempre ha de ser significatiu per la criatura.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

Entre els 5-6 anys. A mitjans de P5 ja identifiquen moltes paraules i relacionen lletres del seu nom o dels companys amb d'altres noms del seu entorn més proper.

El cert, és que molts nens acaben P5 llegint; si bé no és el nostre objectiu primordial.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Respectem totalment el ritme de cada nen i en cap moment els hi exigim una “obligatorietat” o els pressionem per tal que acabin els curs llegint. En aquest sentit doncs, cadascú comença quan està preparat per fer-ho.

El cert és que, com per art de màgia, un bon dia, cada criatura es lleva sabent llegir: a P5, a principis de 1r., a finals, ... I, si l'alumne no presenta cap dificultat específica, no es distingeix qui va comença a llegir amb 4anys, 5 o 6.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

A l'aprenentatge de la lectoescriptura li donem bàsicament un enfocament constructivista. Si bé, també treballem el nom i el so de les lletres al mateix temps.

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

De fet, la majoria d'activitats estan enfocades a la lectoescriptura ja des de P3: el reconeixement del nom, els contes, les activitats d'anticipació, les receptes de cuina, l'explicació de les notes que s'envien a la família, ... En definitiva, qualsevol motiu és una "excusa" per introduir-los en el món de la lectura.

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Un munt d'activitats relacionades amb el dia a dia i amb l'entorn del nen: elaborar notícies, receptes, fer contes, enviar-se notes, ...

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Al centre comptem amb dues mestres d'Educació Especial i amb l'assessorament de l'EAP. Tutors i mestres especialistes treballen conjuntament i si els cas ho necessita, es supervisa per l'EAP i es valora una derivació si es veu necessari.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Mai estàs satisfet del tot i sempre intentem actualitzar-nos; però, en general, sí.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

No, perquè ja he comentat que respectem el ritme de cada infant i en aquest sentit, els objectius són individuals.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

A mi m'agrada remarcar que en aquest procés, com en tot procés d'aprenentatge, l'infant no ha de rebre passivament la informació o no s'ha de

limitar a copiar models sinó que ell mateix, com individu intel·ligent que és, ha d'arribar a fer la seva pròpia interpretació i construcció.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Sarrià-Sant Gervasi.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Cap d'estudis i tutora de 1r de primària.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

Entenem que l'adquisició de la lectoescriptura és un procés molt personal de cada nen i nena i que sobretot requereix temps. Creiem també que per arribar a llegir i escriure hi ha un treball previ molt important com és el treball de la llengua oral, el dibuix, les ganes de comunicar-se, el treball espacial...

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

L'aprenentatge com a tal s'inicia a 1r i considerem que aproximadament ha d'haver finalitzat a finals de 2n, però sempre dependrà de cada cas. Alguns alumnes arriben a 1r sabent llegir i escriure i alguns ho adquireixen a finals de 2n. És important respectar el ritme de cadascú perquè no es bloquegin.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Com ja hem dit anteriorment a Parvulari es fa un treball previ de llengua oral, traç, interès i espai i es fa una valoració per veure com arriba cada alumne a Primària.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

A l'hora de definir-nos per algun mètode d'ensenyament aprenentatge de la lectoescriptura, no seguim un únic mètode sinó que utilitzem els diferents mètodes

(natural, analític i global) en funció a les necessitats dels infants concrets.

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Des de Llunes (P3) fins a primer s'utilitza la notícia com a eina per al treball de la llengua oral i com a introducció a la llengua escrita. A Llunes es fa en gran grup i diàriament. A Estrelles (P4) i Sols (P5) es fa tres vegades a la setmana, dues de les quals en grup desdoblant. Els infants diuen cadascú la seva notícia, la mestra la repeteix amb una estructura de la frase i un vocabulari correcte i l'escriu amb llapis correctament en un full individual. A continuació els infants en fan un dibuix. A primer se segueix treballant fins el moment en què són capaços d'escriure textos curts (contes). A partir del moment que els infants comencen a entrar en l'escriptura, ells mateixos poden anar escrivint alguna paraula amb ajuda, construint la frase amb les paraules prèviament escrites i retallades ... El treball de la notícia demana fer molt d'èmfasi en el treball de l'escolta. Pel que fa a l'aprenentatge de la lectoescriptura a parvulari ens fixem com a objectius fer un treball a fons de grafisme, de traç i de prèvies de la lectoescriptura. La lletra escrita apareix per la classe com a referents. Es dóna importància a fer que els infants prenguin consciència que el llenguatge escrit serveix per a comunicar. Finalment, es donen totes les eines i recursos necessaris per tal que aquells infants que estiguin preparats i interessats puguin començar a llegir i escriure.

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

El treball de la notícia que hem explicat anteriorment. També fem parelles de lectura amb els grans (apadrinament lector).

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Es preveu un suport personalitzat o en petit grup.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Sí. És una metodologia molt respectuosa amb l'alumne i que també intenta preservar la motivació i l'interès. Els resultats són bons, però com a la nostra

escola hi ha molta diversitat i els grups són molt diferents, aquests resultats varien una mica segons els anys.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

No.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

La tipologia de lletra que s'ofereix des de l'aula com a referent i com a lletra d'ús habitual és la lletra lligada, sobretot a Educació Infantil. En les produccions escrites dels infants s'accepta qualsevol producció espontània sigui quina sigui la tipologia usada (lletra de pal o lletra lligada). S'entén que l'ús de la lletra lligada té com a avantatges facilitar la separació correcta de les paraules en el moment d'escriure i evitar en major mesura girar lletres a l'hora d'escriure-les.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Eixample.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Cap d'Estudis.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

El procés d'aprenentatge de l'adquisició de les llengües en tots els seus aspectes oral, escrit, lectura formant-lo a un nivell de competència que li permeti el domini del codi i el seu ús

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

En el nostre centre des de P3 comencem a familiaritzar els alumnes amb el codi de la llengua.

La lectoescriptura s'assegura en els cursos de cicle inicial.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Es respecta l'evolució personal de cada alumne, atenent els diferents ritmes que marca la diversitat.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

Seguim un procés constructivista global.

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Abans d'iniciar-nos a la lectoescriptura treballem molt plàsticament en els cursos d'infantil, d'una forma molt global, potenciem el llenguatge oral, per mitjà de contes i altres activitats, assegurem la motricitat fina i l'expressió corporal per aprendre a expressar-nos.

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Moltes activitats motrius i plàstiques.

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Se'l deriva als especialistes que facin alguna observació per determinar si hi ha algun factor que condicioni el seu aprenentatge

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Si, ja que obtenim bons resultats en competències bàsiques i molts èxits en la primària. També fem seguiment dels nostres alumnes a la secundària on es confirmen aquests (resultats)

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

El centre revisa periòdicament el grau d'èxit dels seus aprenentatges, fem avaluacions internes on analitzem quins són els dèficits per corregir-los.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants a lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

Algun alumne ens sorprèn perquè molt aviat aprèn a descodificar la llengua i comença a llegir , val a dir que els entorns familiars ajuden a aconseguir l'èxit.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Sants-Montjuïc.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Cap d'estudis.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

Desenvolupar la capacitat de l'alumnat per arribar a poder comunicar-se i llegir a través del llenguatge escrit, dins una societat, la base de la qual, es realitza a través d'aquest mitjà.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

Els nens i nenes des de bon punt que comencen a establir relacions en el seu entorn familiar es troben immersos en el món de les comunicació per imatges (TV, ordinadors, cine..) i per cartells, anuncis en el carrers. Amb això va fixant imatges que si són desenvolupades, acompanyades per l'adult i vivenciades de forma lúdica es van transformant en llenguatge a mida que va creixent. Cal però tenir present el moment en el què es troba cada nen o nena per anar seguint i estimulants el seu ritme, per fer d'aquest aprenentatge a ell o ella protagonista dels seus avenços.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Des del primer dia tenen cartells amb els seus noms i fotografia. Quan els nens i nenes han passat l'adaptació a l'espai escolar, als adults que els hi fan l'acompanyament i s'han adaptat als horaris i rutines, introduïm el donar el bon dia a cada nen per aprendre els noms.

Els introduïm a través del hàbits d'escola diari (donar el bon dia, penjador amb el nom, acompanyats de fotografia...)

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

Introduïm els noms dels nens i nenes amb els penjadors, taula, llista del bon dia i després es comença el treball de la grafia. També tenen targetes amb els

nom i la foto i després sense la foto. Reconèixer etiquetes d'anuncis i productes que consumeixen normalment.....

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

La resposta anterior més el treball de les onomatopeies per assegurar la pronunciació correcta i seguint amb els fonemes.

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Variades i adaptades al ritme del grup i/o de cada nen.

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Donar suport a través d'altres mestres de forma més individualitzada o de petit grup. Esbrinar amb ajut dels especialistes si hi ha una dificultat física o altres, per desenvolupar-se amb normalitat.

9. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

El claustre està obert a les noves propostes a escoltar-les, valorar-les i prendre decisions al respecte. Si es veu positiu realitzar canvis que van a millorar l'aprenentatge dels alumnes, es fa un primer pas introduint i valorant i avaluant per després acabar de decidir la implementació del canvi.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg del procés de la lectoescriptura.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Ciutat Vella.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Tutora de 1er de primària i cap d'estudis.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

Que els nens i nenes aprenguin a llegir i a escriure tot donant sentit, significat i funcionalitat a aquestes dues accions, sigui en el context que sigui.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

Com a centre no sé si en som conscients o no, però des dels tres anys iniciem els nens i nenes en aquest procés. Una part dels nens i nenes de 3 anys aprenen a escriure el propi nom i a reconèixer alguns dels noms dels seus companys i companyes.

Com a centre considerem que és a P5 quan un nen/a ha d'aprendre a llegir i a escriure (paraules com a mínim). A un nen de P5 se l'avalua sobre aquesta qüestió.

No hi ha un acord unànim de que hagi de ser així, però en tot cas aquesta és la pràctica que duem a terme.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

El domini motriu i el domini del traç són aspectes força importants.

També es dóna importància a l'expressió oral i a la lectura i interpretació d'imatges.

I es dóna importància a la lectura en veu alta per part dels adults i a tot el que es refereix a l'animació per la lectura, per tal que els nens i nenes hi trobin gust i plaer (lectura de contes, de dites, de poemes, ...).

I finalment es dóna importància a la fonètica i a l'adquisició de consciència fonològica.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

A P3 i a P4 es treballa de forma més sistemàtica la motricitat i el traç, també el reconeixement de les vocals. A P5 es treballa de forma més sistemàtica la introducció de lletres consonants i la lectura i escriptura de paraules. A primer es dóna importància a la consolidació de les dues habilitats: els nens i nenes han de poder llegir i entendre textos breus, i els nens i nenes ha de poder escriure una o dues frases curtes.

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Són moltes les activitats que es proposen abans d'iniciar-se en la lectoescriptura. És important el joc simbòlic, és important el treball de motricitat –tant fina com gruixuda-, és important la conversa del matí, és important la lectura d'imatges de contes que tenen a l'abast, són importants els moments de biblioteca d'aula, és important la sessió setmanal de biblioteca, és important el treball que es fa a partir d'un projecte d'estudi que trien els nens i nenes amb l'ajuda de la mestra,...

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Es fan servir activitats variades que responen a una doble metodologia, la global i l'analítica.

Les activitats estan vinculades al treball per projectes d'estudi triats pels nens i nenes. A partir de la cerca d'informació i de l'escriptura de descobertes, els nens i nenes llegeixen i escriuen, i aprenen a llegir i a escriure.

També hi ha activitats vinculades al treball de fitxes dels quaderns que han triat les mestres.

I també hi ha activitats vinculades a la lectura col·lectiva de contes senzills i curts amb lletra majúscula i lletra lligada.

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Quan un infant presenta dificultats d'aprenentatge, es tracta aquest punt a la junta d'avaluació que es reuneix tres cops al llarg del curs. També es parla amb la família d'aquest infant.

A més la tutora normalment s'adreça a la mestra d'educació especial per tal que l'orienti en detectar quina dificultat concreta té, quines són les causes i com treballar a partir d'aquí. A vegades es veu necessari que es faci una observació i orientació més acurada i aleshores la tutora demana el suport i la intervenció de la psicopedagoga de l'EAP. Un cop es treuen conclusions, a vegades es cita la família i se li fa una proposta concreta de derivació del nen/a, bé perquè necessita fer una reeducació o un tractament específic.

El seguiment dels casos de nens i nenes amb dificultats d'aprenentatge es fa des de la CAD-Comissió d'Atenció a la Diversitat.

A més, aquest curs hem iniciat la participació en un projecte nascut a la universitat, que es diu Binding. Hi participa el grup de primer a educació primària. Es treballen de forma sistemàtica les habilitats de descodificació i de comprensió en la lectura, i permet que els nens i nenes llegeixin cada vegada amb més velocitat i redueixin el nombre d'errors que fan. El projecte es basa en la filosofia de que cap nen o nena ha de quedar enrere en el que és lectura i comprensió lectora ja que és, en bona part, la base de l'aprenentatge a les escoles i als instituts, sobretot a partir de cicle mitjà a educació primària.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Hi ha certa satisfacció sobre els resultats, però també és cert que estem revisant la metodologia i el projecte lingüístic per arribar a un major consens.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

A educació infantil s'estan revisant de forma molt especial les activitats sistemàtiques quotidianes, la presència i el temps que es dedica al joc, el treball d'expressió oral i les metodologies que es fan servir. Això d'una manera

directa o indirecta incideix en la revisió del treball de lectoescriptura a educació infantil.

A més, a nivell de claustre estem revisant actualment el projecte lingüístic i això ens portarà a tornar a parlar de quan un nen/a ha de saber llegir i escriure i se'l pot avaluar com a tal, i de quins processos d'ensenyament-aprenentatge adoptem.

Des de l'etapa de mestres d'educació primària ens trobem que els nens i nenes cometten certs errors o tenen certes mancances que podrien haver-se treballat més profundament a l'etapa d'educació infantil, per exemple a nivell de fonètica o a nivell de motricitat fina. Això ho posarem en comú aquests dies quan parlem del projecte lingüístic. És un punt de discussió pendent.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

No, no en tenim cap.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Les Corts.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Cap d'estudis.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

És l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

Des de P3 ja els iniciem amb activitats prèvies. En aquesta edat tenen curiositat pel seu entorn i estan envoltats de lletres.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Hi ha infants que potser encara no estan preparats i no se'ls força tampoc. Però a P5 la majoria ja saben llegir i escriure.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

Des de menys a més. Al principi es fan poques activitats i a poc a poc se'n van introduint més.

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Sí. Activitats de plàstica, a més tenim uns rètols amb diferents paraules escrites, els noms als penjadors, etc.

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Per perfeccionar la lectoescriptura sobretot treballem la grafia de forma concreta. Igualment des de P3 ja els incitem que escriguin el seu nom en els seus treballs. I a poc a poc els hi anem reduint l'espai per escriure'l.

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Parlem amb un especialista.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Sí, ja que he comentat que a P5 quasi tots ja saben escriure i llegir.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

Ara mateix no.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Sant Martí.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Director.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

És l'adquisició de les capacitats per escriure i llegir. És un aprenentatge que s'ha de dur a terme durant l'Educació Infantil, ja que en aquella edat són com “esponges” i ho aprenen molt fàcilment.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

Des de P3 els introduïm per tal que es familiaritzin amb el codi de la llengua escrita.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Cada nen va al seu ritme. Hi ha nens que mostren més interès i altres menys.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

A P3 simplement se'ls familiaritza i a poc a poc se'ls convida a que ells practiquin a escriure, encara que al principi no se'n surtin del tot, ja que els hi falta molta pràctica.

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Fem jocs amb les paraules, practiquem onomatopeies, a través dels contes...

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Tenim una bústia a classe i cada setmana s'envien cartes, posant el nom a les fitxes que facin, escriure la data, intentant escriure els noms dels altres companys i companyes...

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

A l'escola tenim una mestra d'Educació Especial i treballem conjuntament en aquests casos. I en el cas que calgui el derivem a l'EAP.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Sí molt, ja que a P5 la majoria saben llegir i escriure.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

En el cas que convingués sí. Però de moment estem molt satisfets amb el procés que seguim.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

Hi ha grups que mostren més motivació que altres per aprendre a llegir i a escriure. En una classe que la majoria d'infants mostren interès els altres s'hi enganxen ràpidament.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Nou Barris.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Cap d'estudis.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

És un procés lent i cada infant ho adquireix quan està preparat.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

No hi ha una edat concreta. Cada nen segueix el seu procés. I encara que un comenci abans o després quasi tots a segon de primària han assolit l'aprenentatge.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Que en tinguin ganes i que surti per part d'ells el voler aprendre-ho.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

No forcem els nens, és un aprenentatge lent que passa per moltes fases i cadascú hi arriba abans o després però tots hi acaben arribant. Si se'ls forcés no obtindríem tants bons resultats, ja que aconseguiríem que els nens i nenes odiessin a escriure i llegir.

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Activitats motrius, de percepció espacial, explicació de contes, racons de grafisme, activitats plàstiques....

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Les mateixes esmentades a la pregunta anterior més d'altres més concretes. Si veiem per exemple, que un nen té ganes de començar a escriure li proporcionem els recursos perquè ho faci. A més intentem en general que

s'adonin de la funcionalitat d'escriure i llegir perquè siguin ells que en tinguin ganes.

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

L'observem i parlem amb especialistes que ens puguin ajudar. Però intentem no alarmant-nos abans d'hora.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Realment sí.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

En realitat sempre estem canviant coses. Provem maneres de fer i si veiem que no funciona ho avaluem i pensem una altra opció.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

DISTRICTE ON ES TROBA L'ESCOLA: Sant Andreu.

CÀRREC QUE DESENVOLUPA LA PERSONA ENTREVISTADA: Directora.

1. Què entén aquest centre educatiu per “adquisició de la lectoescriptura”?

És un aprenentatge essencial perquè estem envoltats de lletres.

2. A quina edat considera el centre que s'ha d'iniciar els infants en aquest procés? I a quin curs fa iniciar els infants en aquest aprenentatge?

Des que entren a P3 ja els iniciem indirectament per exemple passant llista amb els noms i la foto, els noms del penjador, etc.

3. Es té en compte alguna variable abans d'iniciar-los en la lectoescriptura?

Cada nen va al seu ritme però habitualment tots arriben a 1er de primària sabent escriure i llegir.

4. Quin procés segueix el centre per tal que adquireixin la lectoescriptura?

S'introdueix els infants a poc a poc, com he dit amb els rètols amb el seu nom, amb el fet de passar llista, amb el bon dia...

5. El centre proposa activitats prèvies als infants abans d'iniciar-se en la lectoescriptura? En el cas afirmatiu, quines activitats?

Comencem en fer que practiquin escriure el seu nom i vegin quines lletres tenen en comú amb els altres companys i companyes.

6. Quines activitats proposa el centre als infants al llarg del procés de l'adquisició de la lectoescriptura?

Un cop saben escriure el seu nom, treballem amb les síl·labes de les paraules. Normalment a P4 la mestra de l'aula de forma individual amb cada infant intenta que practiqui el fet de llegir síl·labes com: MA ME MI MO MU.

7. Què fa el centre quan un infant presenta dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura?

Parlem amb especialistes de l'EAP perquè ens assessorin.

8. El centre està satisfet amb els resultats que obté amb la metodologia que utilitza perquè els infants aprenguin a llegir i a escriure?

Sí.

9. El centre canviaria algun punt del procés que segueix perquè els infants s'iniciïn en la lectoescriptura ?

De moment com que obtenim bons resultats no canviaríem el procés que seguim.

10. Altres observacions: si el centre té alguna informació a afegir referent al procés que segueix per iniciar els infants en lectoescriptura i no ho ha esmentat en les preguntes anteriors. O també si teniu alguna anècdota concreta que el centre hagi experimentat amb algun grup o amb algun infant al llarg procés de la lectoescriptura.

Hi ha nens que ho adquireixen molt ràpid i normalment és perquè a casa se'ls estimula molt.

ANNEX 3: Taula per analitzar les dades.

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRITURA	RESULTATS
Objectiu			
Activitats			
Procés			

ANNEX 4: Anàlisi de les dades.

Grafo-motricitat: 0

Preescriptura: 1

ESCOLA 1 - HORTA-GUINARDÓ: 0,83

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRITURA	RESULTATS
Objectiu		Tots els infants es van introduint a poc a poc, però a finals de P-5 quasi tots saben llegir i escriure.	1
Activitats	Algunes de les activitats són funcionals. Es realitzen activitats relacionades amb el grafisme i la percepció espacial.	Altres activitats són de còpia i treballen les "grafies" de les paraules.	0,5
Procés		No segueixen unes etapes determinades, ho fan tot de cop i barrejat.	1

		Introdueixen als infants en les “grafies” de l’adult sense que hagin superat les etapes anteriors relacionades amb el “grafisme infantil”.	
--	--	--	--

ESCOLA 2 - GRÀCIA: 0

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRITURA	RESULTATS
Objectiu	Molts infants acaben P5 llegint però no és el seu objectiu primordial.		0
Activitats	Activitats molt funcionals i significatives. “L’infant no ha de rebre passivament la informació o no s’ha de limitar a copiar models sinó que ell mateix, com individu intel·ligent que és, ha d’arribar a fer la seva pròpia interpretació i construcció.”		0
Procés	“Entenem la lectoescriptura com		0

	<p>un aprenentatge gradual i ha de ser significatiu per la criatura.</p> <p>Respectem totalment el ritme de cada infant i en cap moment els hi exigim una “obligatorietat” o els pressionem per tal que acabin els curs llegint. En aquest sentit doncs, cadascú comença quan està preparat per fer-ho.”</p>		
--	--	--	--

ESCOLA 3 - SARRIÀ-SANTGERVASI: 0

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRIPCIÓ	RESULTATS
Objectiu	<p>“L'aprenentatge com a tal s'inicia a 1r i considerem que aproximadament ha d'haver finalitzat a finals de 2n, però sempre dependrà de cada cas. Alguns alumnes arriben a 1r sabent llegir i escriure i alguns ho</p>		0

	adquireixen a finals de 2n. És important respectar el ritme de cadascú perquè no es bloquegin.”		
Activitats	<p>Es realitzen activitats funcionals i significatives.</p> <p>“Es dóna importància a fer que els infants prenguin consciència que el llenguatge escrit serveix per a comunicar.”</p> <p>“Hi ha un treball previ molt important com és el treball de la llengua oral, el dibuix, les ganes de comunicar-se, el treball espacial...”</p>		0
Procés	<p>“Entenem que l'adquisició de la lectoescriptura és un procés molt personal de cada nen i nena i que sobretot requereix temps. Creiem també que per</p>		0

	arribar a llegir i escriure hi ha un treball previ molt important com és el treball de la llengua oral, el dibuix, les ganes de comunicar-se, el treball espacial...”		
--	---	--	--

ESCOLA 4 - EIAMPLE: 0,17

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRPTURA	RESULTATS
Objectiu	“La lecto-escriptura s’assegura en els cursos de cicle inicial.”		0
Activitats	“Moltes activitats motrius i plàstiques.” “Abans d’iniciar-nos a la lectoescriptura treballem molt plàsticament en els cursos d’infantil, d’una forma molt global, potenciem el llenguatge oral, per mitjà de contes i altres activitats, assegurem la motricitat fina i	“En el nostre centre des de P3 comencem a familiaritzar els alumnes amb el codi de la llengua.” D’aquesta manera inicien l’aprenentatge partint de les “grafies” les quals provenen del llenguatge adult.	0,5

	l'expressió corporal per aprendre a expressar-nos.”		
Procés	“Es respecta l'evolució personal de cada alumne, atenent els diferents ritmes que marca la diversitat.”		0

ESCOLA 5 - SANTS-MONTJUÏC: 1

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRIPCIÓ	RESULTATS
Objectiu		Els infants del seu centre, a P5 tenen les nocions i capacitats bàsiques per escriure i llegir; per poder afrontar 1er de primària sense problemes.(*).	1
Activitats		“Introduïm el donar el bon dia a cada nen per aprendre els noms.” “Introduïm els noms dels nens i nenes amb els penjadors, taula, llista del bon dia i després es comença el treball de la grafia.”	1

		D'aquesta manera inicien l'aprenentatge partint de "grafies" les quals provenen del llenguatge adult.	
Procés		No es segueixen unes etapes determinades. L'aprenentatge es realitza de cop i partint de les "grafies" i no del "grafisme infantil".	1

(*)Tot i que al llarg del qüestionari no ho expliciti, vaig tornar a posar-me amb contacte amb l'escola per poder conèixer la seva resposta.

ESCOLA 6 - CIUTAT VELLA: 1

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRITURA	RESULTATS
Objectiu		"Com a centre considerem que és a P5 quan un nen/a ha d'aprendre a llegir i a escriure (paraules com a mínim). A un nen de P5 se l'avalua sobre aquesta qüestió."	1
Activitats		"A P3 i a P4 es treballa de forma més sistemàtica la	1

		<p>motricitat i el traç, també el reconeixement de les vocals. A P5 es treballa de forma més sistemàtica la introducció de lletres consonants i la lectura i escriptura de paraules. A primer es dóna importància a la consolidació de les dues habilitats: els nens i nenes han de poder llegir i entendre textos breus, i els nens i nenes ha de poder escriure una o dues frases curtes.”</p> <p>“Des de l’etapa de mestres d’educació primària ens trobem que els nens i nenes cometten certs errors o tenen certes mancances que podrien haver-se treballat més profundament a l’etapa d’educació infantil, per exemple</p>	
--	--	--	--

		a nivell de fonètica o a nivell de motricitat fina.”	
Procés		Segueixen un procés basat en la “preescriptura”, introduint els infants en les “grafies” de l’adult sense que hagin superat les etapes anteriors relacionades amb el “grafisme infantil”.	1

ESCOLA 7 - LES CORTS: 1

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRIPTURA	RESULTATS
Objectiu		“A P5 la majoria ja saben llegir i escriure.”	1
Activitats		“Per perfeccionar la lectoescriptura sobretot treballem la grafia de forma concreta. Igualment des de P3 ja els incitem que escriguin el seu nom en els seus treballs. I a poc a poc els hi anem reduint l’espai per escriure’l.”	1

Procés		Segueixen un procés basat en la “preescriptura”, introduint els infants en les “grafies” de l’adult sense que hagin superat les etapes anteriors relacionades amb el “grafisme infantil”.	1
---------------	--	---	---

ESCOLA 8 - SANT MARTÍ: 1

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRIPTURA	RESULTATS
Objectiu		A P5 la majoria saben llegir i escriure.	1
Activitats		Amb la majoria d’activitats que proposen treballen la “grafia” de les paraules.	1
Procés		No es segueixen unes etapes concretes. I parteixen de la “grafia”, la qual forma part del llenguatge de l’adult.	1

ESCOLA 9 - NOU BARRIS: 0

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRITURA	RESULTATS
Objectiu	“No hi ha una edat concreta. Cada nen segueix el seu procés. I encara que un comenci abans o després quasi tots a segon de primària han assolit l'aprenentatge.”		0
Activitats	<p>“Activitats motrius, de percepció espacial, explicació de contes, racons de grafisme, activitats plàstiques...”</p> <p>“Si veiem per exemple, que un nen té ganes de començar a escriure li proporcionem els recursos perquè ho faci. A més intentem en general que s'adonin de la funcionalitat d'escriure i llegir perquè siguin ells</p>		0

	que en tinguin ganes.”		
Procés	“No forcem els nens, és un aprenentatge lent que passa per moltes fases i cadascú hi arriba abans o després però tots hi acaben arribant. Si se'ls forcés no obtindríem tants bons resultats, ja que aconseguiríem que els nens i nenes odiessin escriure i llegir.”		0

ESCOLA 10 - SANT ANDREU: 1

ÍTEMS	GRAFO-MOTRICITAT	PREESCRITURA	RESULTATS
Objectiu		“Habitualment tots arriben a 1er de primària sabent escriure i llegir.”	1
Activitats		“S'introdueix els infants a poc a poc, com he dit amb els rètols amb el seu nom, amb el fet de passar llista, amb el	1

		<p>bon dia...”</p> <p>“Comencem en fer que practiquin escriure el seu nom i vegin quines lletres tenen en comú amb els altres companys i companyes.”</p> <p>“Un cop saben escriure el seu nom, treballem amb les síl·labes de les paraules.</p> <p>Normalment a P4 la mestra de l'aula de forma individual amb cada infant intenta que practiqui el fet de llegir síl·labes com: MA ME MI MO MU.”</p>	
Procés		<p>Segueixen un procés basat en la “preescriptura”, introduint els infants en les “grafies” de l'adult sense que hagin superat les etapes anteriors relacionades amb el “grafisme infantil”.</p>	1

ANNEX 5: Mitjana de cada escola i resultat final.

ESCOLA 1 - HORTA-GUINARDÓ: 0,83

ESCOLA 2 - GRÀCIA: 0

ESCOLA 3 - SARRIÀ-SANTGERVASI: 0

ESCOLA 4 - EIAMPLE: 0,17

ESCOLA 5 - SANTS-MONTJUÏC: 1

ESCOLA 6 - CIUTAT VELLA: 1

ESCOLA 7 - LES CORTS: 1

ESCOLA 8 - SANT MARTÍ: 1

ESCOLA 9 - NOU BARRIS: 0

ESCOLA 10 - SANT ANDREU: 1

RESULTAT FINAL: 0,6